

Schauman Arkkitehdit Oy:n ehdotus voitti Karjarannan asuntokortteleiden kutsukilpailun

(julkaistu AU 7/2004)

Porin kaupunki ja Karjaranta-kiinteistöt Oy järjestivät Karjarannan asuntokortteleiden (609-21-20-15 ja 17) suunnittelusta suunnittelu- ja tarjouskilpailun. Kilpailun tarkoituksena oli löytää Kokemäenjoen rantaan sijoittuvalle kortteliryhmälle kaupunkikuvallisesti ja asumisen laadun kannalta korkeatasoinen ratkaisu. Ehdotusten tuli sisältää esitys alueen kaavallisesta rakenteesta ja asuntosuunnittelusta. Kilpailualueella on käynnissä kaavamuutosmenettely, ja kilpailun tuloksia on tarkoitus käyttää kaavaehdotuksen viimeistelyn tukena.

Karjarannan alue sijaitsee kaupungin keskustan ruutukaava-alueeseen välittömässä läheisyydessä, kaupungin keskustan suunnitellulla kasvusuunnalla. Alue on ollut aikaisemmin teollisuuden käytössä, viime vuosisadan alussa meijerinä ja myöhemmin nimensä mukaisesti teurastamona. Satakunnan Museo oli kilpailuasiakirjojen liitteenä olevassa lausunnossaan esittänyt toivomuksen, että ainakin osa olevasta teollisuusrakennuskannasta säilytettäisiin myös alueen uusiutuessa, ajallisen kerroksisuuden turvaamiseksi.

Kilpailualue halutaan muuttaa korkeatasoiseksi ja omaleimaiseksi, tehokkaaksi, pääosin asumiseen tarkoitettuksi alueeksi. Korkeatasoisen asumisen kehittäminen nähdään Porin kaupungin kehitysstrategiassa todellisena ja uskottavana keinona väestömäärän kasvattamiseen. Seniori-ikäiset, työelämästä luopuvat "paluumuuttajat" muodostavat yhden ajattelun kohderyhmän Porin kaupungin etsiessä kilpailukeinoja väestömääränsä kasvattamiseksi. Kilpailualueen keskeinen sijainti antaa erinomaisen mahdollisuuden tutkia nimenomaan seniori- ja erityisasuntojen sekä perheasuntojen yhdistämistä toisiaan tukevaksi ja tasapainoiseksi yhteisöksi, joka luo edellytyksiä myös uusille liiketaloudellisesti toimiville palveluille. Oman haasteensa ja toisaalta erityisen houkuttelevan mahdollisuuden paikalle antaa sen sijoittuminen Kokemäenjoen rantaan, Porin kansallisen kaupunki- puiston yhteyteen.

Kilpailu järjestettiin SAFAn kilpailusääntöjen mukaisena suunnittelu- ja tarjouskilpailuna, johon kutsuttiin viisi osallistujaa: Arkkitehti Oy Asmala (Pori), Arkkitehtitoimisto Erkki Helamaa ja Keijo Heiskanen Oy (Tampere), Arkkitehtitoimisto Küttner Ky (Pori), Arkkitehdit Quad Oy (Helsinki) ja Schauman Arkkitehdit Oy (Turku). Järjestelyjen erityispiirteenä mainittakoon, että kilpailijoiden edustaja palkintolautakuntaan valittiin kilpailuajan umpeuduttua. Tällä menettelyllä lienee haluttu varmistua osallistujien puolueeton suhtautuminen tehtävänantoon, eräiden Arkkitehtiutisissakin esillä olleiden kehitysajatusten mukaisesti.

Kilpailun tulos

Kilpailutehtävä osoittautui laaja-alaisuudessaan hyvin vaativaksi. Kilpailuehdotusten todettiin olevan yleisesti ottaen huolellisesti laadittuja, ja tulosten tuovan esille monipuolisesti rakennuspaikan ongelmia ja mahdollisuuksia. Esitetyistä, sinänsä hyvistä ideoista huolimatta palkintolautakunta totesi, ettei mitään ehdotusta voida sellaisenaan ottaa alueen kaavoittamisen pohjaksi.

Kaikki ehdotukset noudattivat kaavallisen ratkaisun osalta pääosin kilpailuohjelman ohjeita. Alueelle osoitettavan kerrosalan suhteen esiintyi kuitenkin huomattavaa vaihtelua: enimmillään rakennusoikeutta oli osoitettu 54 000 kem2 ja -vähimmillään 44 000 kem2. Vähäisemmän rakennusoikeuden todettiin johtaneen korkeatasoisempaan lopputulokseen.

Kaupunkikuvan ja liikennejärjestelyjen osalta kaikille ehdotuksille oli yhteistä ranta-alueen osoittaminen yleiseen käyttöön kevyen liikenteen raittina ja venesatamana, alueen keskelle jätetty leveä katualue "Karjapiha" sekä säilytettävien rakennusten kortteli alueen kaakkoisosassa. Pysäköinnin realistinen, taloudellinen ja kaupunkikuvallisesti korkeatasoinen järjestäminen osoittautui vaikeaksi. Ehdotuksessa "Kontrapunkti" esitettyä pihakansiratkaisua pidettiin ympäristön kannalta hyvänä, mutta teknisesti ja kustannustaloudellisesti vaikeana toteuttaa.

Korttelirakenteen osalta on ehdotuksissa esitetty hyvin erilaisia kaupunkikuvallisia ratkaisuja: piste- ja lamellitalokortteleita, pistetaloryppäitä ja umpikortteleita. Suuntauksia kortteleille ja rakennuksille oli etsitty Karjarannantien ja Karjapihan linjauksista sekä niiden välimuodoista. Kortteliratkaisujen kaupunkikuvallisessa arvostelussa pidettiin tärkeänä liittymistä vanhaan ruutukaavaan sekä ruutukaava-alueen ja kilpailualueen välittävänä elementtinä toimivaan ns. Hankkijan alueeseen. Lisäksi rakenteen tulee huomioida länsipuolinen teollisuusympäristö sekä Kokemäenjoen ja suiston luotojen maisema ja sovelluttava vaihteittaiseen rakentamiseen.

Avoimen korttelirakenteen todettiin olleen aikaisempina vuosikymmeninä tyypillistä Porin keskustan laajennusalueille. Rantavyöhykkeen kaupunkikuvan kannalta luontevimpana pidettiin ehdotusten "Laiturikaupunki" ja "Kontrapunkti" tapaa muodostaa matalien kerrostalojen rajaamia, jokimaisemaan avautuvia yhteisiä pihatiloja. Kaikkien ehdotusten todettiin pääosin soveltuvan vaiheittaiseen toteutukseen.

Asuntojen suunnittelussa pidettiin asuntojen toimivuuden ja monipuolisen asuntojakauman luontevan sijoittelun lisäksi tärkeänä alueen edellä mainittujen maisemallisten ominaispiirteiden hyödyntämistä. Ehdotusten ratkaisuja pidettiin tavanomaisina, pääosin hyvin toimivina. Parhaiten näissä tavoitteissa katsottiin kuitenkin onnistuneen ehdotuksissa "Laiturikaupunki" ja "Kontrapunkti".

Palkintolautakunta päätti yksimielisesti asettaa ensimmäiselle sijalle ehdotuksen "Laiturikaupunki", ja suositella rakennussuunnittelutehtävän antamista voittaneen työn tekijöille, ja asemakaavaehdotuksen kehittämistä kilpailuehdotusten rakennustyyppien pohjalta rakennusalojen, kerroslukujen, rakennusten suuntausten ja pysäköinti- normien osalta.

Voittaneen ehdotuksen erityisansioina pidettiin mittakaavaltaan humaania ja luontevaa, kokonaishahmoltaan miellyttävää ja sopusointuista kaupunkikuvallista ratkaisua sekä taitavaa, kilpailun tavoitteiden mukaista laadukasta vaikutelmaa luovaa, paikan maisemaa hyödyntävää asuntosuunnittelua. Jatkokehittelytarpeita todettiin löytyvän keskustan puoleisen lähestymismaiseman ja alueen pysäköinnin järjestelyistä.

Voittaneen ehdotuksen tekijöiksi osoittautui Schauman Arkkitehdit Oy Turusta (havainnekuvat Adactive Oy, pienoismalli Lassi Karskela). Muita ehdotuksia ei asetettu paremmuusjärjestykseen.

Palkintolautakunta

Palkintolautakuntaan kuuluivat järjestäjän nimeäminä kaupunkisuunnittelujohtaja, arkkitehti SAFA Olavi Mäkelä ja Taidekoulun rehtori Anne Koskinen Porin kaupungista, toimitusjohtaja Timo Roine Skanska Länsi-Suomi Oy:stä, toimitusjohtaja Ilkka Träskelin Karjaranta-Kiinteistöt Oy:stä, yliarkkitehti Pertti Vesanto Valtion Asuntorahastosta sekä arkkitehti SAFA Sampo Valjus kilpailijoiden valitsemana edustajana. Sihteerinä toimi kaavoitusarkkitehti, arkkitehti SAFA Risto Reipas Porin kaupungista.